

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR. 570 din data de 11.10.2017

Dosar nr. 701/2016
Petiția nr. 6360/25.10.2016
Petent: Asociația Carusel
Reclamat:...

Obiect: declarație care poate aduce atingere demnității umane, prin crearea unei atmosfere degradante, umilitoare și ofensatoare.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

- 1. Numele și domiciliul procedural al petentului**
Asociația Carusel,
- 2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului**

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul susține că partea reclamată a făcut în data de 07.10.2016 o declarație pe pagina sa de facebook, cu privire la un proiect de lege. Declarația în cauză, a fost făcută în calitate de doctor și de deputat în Parlamentul României.

III. Procedura de citare

4. Prin adresa înregistrată cu nr.6520.01.11.2016, a fost citat domnul ... pentru data de 21.11.2016. Procedură legal îndeplinită.

5. Prin adresa înregistrată cu nr.6360.01.11.2016, a fost citată *Asociația Carusel* pentru data de 21.11.2016. Procedură legal îndeplinită.

6. Prin adresa înregistrată cu nr.204.13.01.2017, a fost citat domnul ... pentru data de 30.01.2017, urmare a comunicării de către Camera Deputaților-Parlamentul României a adresei de corespondență/domiciliu a reclamatului. Procedură legal îndeplinită.

7. Prin adresa înregistrată cu nr. 204.13.01.2017, a fost citată *Asociația Carusel* pentru data de 30.01.2017. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

8. Reclamatul, în calitate de doctor în cadrul Spitalului de Urgență ...și de deputat în Parlamentul României, susține, printr-o declarație, faptul că pacienții internați spre îngrijire din motive ce țin de starea lor de intoxicare cu alcool și droguri, să plătească contravaloarea tratamentului acordat precum și spitalizarea. Această declarație, în opinia petentului, aduce atingere demnității umane, prin crearea unei atmosfere degradante, umilitoare și ofensatoare la adresa pacienților consumatori de droguri și alcool. Partea reclamată a depus un proiect de lege, care prevede că persoanele care ajung la spital pentru intoxicație acută cu alcool sau cu substanțe interzise (psihotropice), să fie obligate să plătească costul spitalizării sau să efectueze muncă în folosul comunității. Reclamatul specifică/argumentează foarte clar în proiectul său de lege, de ce să fie obligate persoanele mai sus amintite, să-și plătească costul spitalizării în condițiile expuse: "Proiectul meu de lege, prevede ca persoanele care ajung la spital pentru intoxicație acută cu alcool ori beție/substanțe interzise, să plătească după ce au fost tratate, spitalizate sau vor face muncă în folosul comunității. Proiectul de lege mai prevede ca sumele colectate să fie folosite pentru îmbunătățirea condițiilor din unitățile sanitare". Petentul consideră că, în opinia părții reclamate, consumul de alcool și droguri, precum și tratarea pacienților aflați în stare de ebrietate, necesită cheltuieli de spitalizare și tratament ce poate să depășească anual 25 de milioane de euro, precum și faptul că, 80% dintre pacienți sunt neasigurați la Casa de Asigurări de Sănătate. În acest sens, recuperarea acestui fond bănesc cheltuit în acest sens, este aproape imposibil.

Comparativ cu alte situații în care se aplică un tratament în urma unui abuz, statul este obligat în egală măsură la cheltuieli suplimentare din fondul de sănătate, fără a se face o deosebire între cazuri.

9. Ca atare, petentul consideră că, partea reclamată în dubla sa calitate pe care o deține de medic în cadrul Spitalului de Urgență ...și de deputat în Parlamentul României, discriminează pacienții în situația tratării lor, pe baza formei în care se prezintă aceștia spre îngrijire (aflați în stare de ebrietate ori de consum halucinogen/narcotic) să fie obligați să suporte costul tratamentului ori îngrijirii medicale.

10. Partea reclamată compară consumul de alcool și substanțe psihotropice, cu consumul de alimente în exces în perioada de sărbători, lucru foarte des întâlnit și care, crează o situație similară cu cea expusă anterior, urmând să fie tratată în mod egal fără diferențiere. Ambele situații nu implică o boală cronică contagioasă dar pot crea leziuni corporale decă nu sunt tratate medical.

Susținerile părții reclamate

11. Partea reclamată declară că ca orice alt proiect de lege, propune o soluție legislativă pentru o problemă des întâlnită în serviciile de urgență, cu costuri semnificative și legate de numărul mare de prezentări secundare abuzului de alcool sau de droguri. Ca urmare a proiectului propus, după tratarea persoanelor care ajung la spital intoxicate de alcool sau droguri, acestea să fie obligate să acopere o parte din costurile serviciilor medicale prin coplată. Coplata existând deja prin lege și pentru alte numeroase servicii medicale, după unele plătindu-se chiar înaintea

efectuării acestui serviciu și nu după, așa cum prevede proiectul său de lege. Mai mult, partea reclamată susține că asigurările pe viață sau cele private de sănătate, solicită sume suplimentare pentru primele de asigurare în cazul celor ce consumă alcool sau droguri, iar consumul acestora, e considerat ca circumstanță agravantă pentru o paletă largă de infracțiuni. Proiectul de lege ce urmează să fie dezbătut în Parlament, nu exclude accesul la tratament, copleșita fiind percepută la externare, după ce s-a beneficiat de tratament. În concepția părții reclamate, beția se referă la intoxicația acută din proprie inițiativă cu alcool, spre deosebire de alcoolism, care este o dependență ce se tratează în serviciul de psihiatrie. Iar proiectul de lege aferent se referă la prima categorie exemplificată și nu la cea de a doua.

V. Motivele de fapt și de drept

12. Colegiul director al CNCD reține că petiția, așa cum a fost formulată, relevă o situație în care, partea reclamată în calitate de doctor în cadrul Spitalului de Urgență ...și de deputat în Parlamentul României susține printr-o declarație faptul că, pacienții internați spre îngrijire din motive ce țin de starea lor de intoxicare cu alcool și droguri, să plătească contravaloarea tratamentului și îngrijirii lor cu spitalizarea.

Potrivit definiției discriminării, astfel cum este reglementată în O.G. nr.137/2000, republicată, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 din O.G. nr.137/2000, republicată. Colegiul director trebuie să analizeze dacă tratamentul diferit a fost indus datorită unui criteriu prevăzut de art.2 alin.1), respectiv rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, care să fi constituit elementul determinant în aplicarea acestui tratament. Condiția, criteriului ca motiv determinant trebuie interpretată în sensul existenței ca circumstanță concretizată, materializată și care constituie cauza actului sau faptului discriminatoriu, și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată.

13. Astfel se poate considera discriminare;

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept
- dreptul să fie justificat

Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.(1, din O.G.137/2000, cu modificările și completările ulterioare, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. (1, trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit*, datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

Așa cum reiese din motivația invocată, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care, tratamentul să fi fost

diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat aplicat, trebuie să aibe ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice. Colegiul director este chemat să analizeze o declarație făcută de un om politic, care deține și o calitate de doctor, profesând ambele activități, atât cea medicală cât și de reprezentant al poporului în legislativul statului.

În soluționarea prezentei spețe, apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

➤ art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

➤ art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003 și art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

14. Libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept, „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei, nr. 9815/82, hotărârea din 08.07.1986). Libertatea de exprimare nu este însă un drept absolut și comportă limitări în situații expres prevăzute de lege. În acest sens, este relevantă practica Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg în aplicarea art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită de o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoii imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.) Protecția demnității umane este una dintre valorile protejate în raport cu libertatea de exprimare. Libertatea de exprimare este susținută până la limita în care încalcă un alt drept fundamental într-o măsură atât de gravă, încât dreptul la libertate de exprimare devine secundar. Libertatea de exprimare acoperă și declarațiile jignitoare până la momentul la care acestea nu conduc la incitare violentă (Surek și Ozdemri vs. Turcia, Karatas vs. Turcia, Oberschlick-Austria și Nilse – Johnsen vs. Norvegia – CEDO).

15. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportat la

declarația reclamatului obiect al prezentei petiții. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și în consecință se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

16. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,
- să fie necesară într-o societate democratică și
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Prima cerință, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare, se urmărește protejarea demnității umane și a drepturilor morale ale femeilor din România.

Protecția demnității unei persoane aparținând unei anumite categorii constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter, incitare la ură pe criteriul apartenenței religioase, ori
- un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de personae, legat de apartenența acestora – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

Într-o atare situație expusă prin obiectul sesizării, Colegiul director se află în prezența unui comportament manifestat în public, respectiv a unei postări pe facebook, o pagină virtuală în care, vizualizarea declarațiilor are o acoperire națională și nu numai.

17. Din susținerile declarației părții reclamante reiese faptul că, declarația a fost realizată în contextul unui comentariu cu privire la o situație de fapt, foarte des întâlnită, prin care, Casa de Asigurări de Sănătate este obligată să susțină un tratament al unor persoane care se prezintă într-o unitate spitalicească, aflați într-o stare de ebrietate ori de consum de substanțe psihotrope (droguri).

Ca atare, Colegiul director constată că, nu există niciun element de comparare împotriva unei alte categorii de persoane care trebuiesc tratate din punct de vedere medical persoane bolnave de boli incurabile ori foarte grave, (cancer, leucemie, HIV etc) și care, într-adevăr necesită un tratament diferit din toate punctele de vedere. În această situație expusă și dedusă judecății, prin declarația publică făcută de reclamant: “Proiectul meu de lege, prevede ca persoanele care ajung la spital pentru

intoxicație acută cu alcool ori beție/substanțe interzise, să plătească după ce au fost tratate, spitalizate sau vor face muncă în folosul comunității...”, nu face altceva, decât să-și exprime o părere pe care o consideră o problemă majoră pentru bugetul de sănătate și pe care o dorește materializată printr-un proiect de lege. Reclamatul având și calitatea de deputat în acest context al analizei faptei acestuia, pe lângă cea de doctor în cadrul unei unități spitalicești, iar într-o societate democratică nu se impune măsura limitării libertății de exprimare în acest caz.

Faptele sesizate nu depășesc limitele libertății de exprimare, nu constituie fapte de discriminare pe un criteriu prevăzut de O.G nr.137/2000, modificată, precum și în sensul în care, se impune constatarea unei contravenții și aplicarea unei sancțiuni contravenționale ca instrument juridic.

18. Raportat la conținutul declarației constatăm că nu există o incitare la ură sau crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare la adresa persoanelor care sunt tratate din punct de vedere medical în unități spitalicești din cauza consumului de alcool și de substanțe psihotrope(droguri). Colegiul director constată că raportarea făcută de către partea reclamată la cazurile exemplificate nu era necesară pentru a fi publice și recomandă pe viitor reținere în astfel de comentarii ce țin strict de starea de sănătate a individului. Chiar și o stare de alcolemie ori de consum de droguri, implică o intervenție medicală atunci când se impune și implicit pacientul se află sub un tratament clinic, cu scopul salvării acestuia pentru a nu exista degenerări clinice.

Pentru considerentele de mai sus, Colegiul director, cu 3 voturi pentru și 5 voturi împotriva, decide că faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 “Constituie contravenție, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, or acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității or crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptate împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată or de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”. Sancționarea cu avertisment a părții reclamate domnul ..., pentru declarația expusă public, potrivit O.G. 137/2000, republicată, acestea încadrându-se în limitele libertății de exprimare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate, nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 “Constituie contravenție, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, or acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității or crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptate împotriva unei

persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată or de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”. din O.G. 137/2000, republicată, și se încadrează în limitele libertății de exprimare

2. Sancționarea cu avertisment a părții reclamate, în speța de față pe domnul ..., pentru declarația expusă public, potrivit O.G. 137/2000, republicată.

3. Colegiul director recomandă, pe viitor, reținere de la comentarii ce țin strict de starea de sănătate a individului.

4. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

5. O copie a hotărârii se va transmite părților.

a) Asociația Carusel,

b) ...,

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC– Membru

DINCĂ ILIE– Membru

THEODORA BERTZI– Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

JURA CRISTIAN– Membru

LAZĂR MARIA – Membru

SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Redactat G.L și R.O